

Zondag 23 Heid cat

Rechtvaardig voor God

1 wat dat is

2 hoe dat kan

3 waardoor dat gebeurt

Gemeente,

Het geloofsartikel waar de kerk mee staat of valt. Zei Luther ervan. Van waar het in zondag 23 over gaat. De rechtvaardiging door het geloof. Want daardoor is er vrede met God. Romeinen 5 vers 1 wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof hebben vrede met God. Dat blijft alle tijden door actueel. Alleen wel met een enorm verschil in achtergrond. In de tijd van de Reformatie, dus van de catechismus, was er de achtergrond van de Rooms katholieke leer. Die zei: vrede met God, dat weet je nooit zeker. Dat blijft altijd een vraag, een angst. Is de balans van je slechte en je goede daden in evenwicht, is er overwicht van je goede daden tov je slechte daden? En als dat vandaag zo zou zijn, dan kan het morgen weer veranderen. De achtergrond van altijd angst en onzekerheid. Waartegen verkondigd mocht worden: er is vrede met God! Want God rechtvaardigt zondaren door het geloof om Christus wil.

Vandaag de dag is de algemene achtergrond van onze tijd en onze kerk een totaal andere. Vrede met God? Dat zal toch wel. Het algemeen gevoelen is: bang voor God? Ik zou niet weten waarom. Ik zie er helemaal niet tegenop om te sterven. Steeds meer een dichtgeslibd of toegeschroeid geweten. En in de kerk wordt het dan zo verkondigd: God vind je waardevol, je bent een parel in Zijn hand, je mag er zijn zoals je bent. De achtergrond in onze dagen: natuurlijk hoef je niet bang te zijn. Waartegen verkondigd moet worden. Vrede met God is er, en is er door de rechtvaardiging door het geloof om Christus wil. Dat is een rijke, volle, heerlijke vrede.`

1 wat dat is

Vrede met God doordat God goddelozen rechtvaardigt. En rechtvaardig voor Hem verklaart. Dan is een goede vraag: wat is dat: rechtvaardig voor God. Rechtvaardig. Het Hebreeuws houdt dan in: aan het doel beantwoordend. U weet dat wel: zondigen is: je doel missen. Rechtvaardig is: aan je doel beantwoorden. Dat kan van hele gewone dingen gelden. Een pen is bedoeld om mee te schrijven. Een pen die niet schrijft is niet rechtvaardig. Een appelboom die geen appels draagt is niet rechtvaardig. Een mes dat niet snijdt is niet rechtvaardig. Rechtvaardig is: iets of iemand is zoals en waarvoor het of hij bedoeld is. En God heeft ons bedoeld om gelijkvormig te zijn aan Hem en aan Zijn wet. Dat wij precies het beeld zouden vertonen van onze Schepper. Dat wij een afdruk, een kopie zouden zijn van God en Zijn wet. Dat anderen uit ons precies

kunnen aflezen wie God is en hoe Zijn wet is. Rechtvaardig: helemaal overeenstemmend met God en Zijn wet.

Dat heeft te maken met de unieke verhouding tussen ons en God. God is onze Schepper. Daar is geen vergelijking voor. Niemand is de schepper van een ander. Alleen God. En daarom eist Hij het volmaakte, dat volkomen gelijkvormige aan Hem en Zijn wet. Dat heeft ook te maken ermee dat Hij onze Rechter is. En een rechter let op elke overtreding. Elke overtreding is er één te veel. Je kunt je bij een rechter nooit verdedigen door te zeggen: ik sloeg iemand dood, het was maar één keertje, ik heb gestolen, het was maar één dingetje. Elke overtreding is er één te veel. Het moet volkomen overeenkomstig de wet zijn. Bij onze rechters de burgerlijke wet, bij God de Goddelijke wet.

En dus voor God. Dat wil zeggen: in Gods oog. Niet voorzover mensen ons leven kunnen bekijken, maar voorzover Gods oog dat doet: dwars door alles heen, tot in het hart met bedoelingen, motieven en verlangens. Altijd en overal gezien.

En nu heeft de catechismus beleden: dat ik dit alles geloof, de 12 artikelen, de drieënige God en Zijn werken, dat ik dit alles geloof dat geeft mij, dat betekent dat ik rechtvaardig voor God ben. En ook een erfgenaam van het eeuwige leven. Maar vanavond gaat het erover: ik ben daardoor rechtvaardig voor God. Iedere ware gelovige, elk waarachtig christen is rechtvaardig voor God. Smetteloos, onberispelijk, zonder één overtreding, volmaakt voor God.

En dan horen we vraag 60 Hoe zijt gij rechtvaardig voor God? En uit het verband voelen we dan hoe die vraag bedoeld is. Als een vraag verwondering, verbazing. Hoe is dat mogelijk? Hoe kan dat? Dat je zegt: ik ben rechtvaardig voor God. Je hebt gehoord dat iemand vreselijk slecht ervoor stond en zijn examen slecht gemaakt had en je ziet de vlag met tas uithangen: hoe ben jij geslaagd? Je weet dat iemands bedrijf vreselijk slecht draait en geen enkele order heeft en er staat een gloednieuwe Jaguar voor de deur: hoe heb jij die gekocht? Nou, zoiets: hoe ben jij rechtvaardig voor God?

Dat geeft aan gemeente, dat het een veeg teken is als wij dat niet vatten. Als vrede met God voor ons helemaal niet zo verwonderlijk is. En er vanzelfsprekend wel bijhoort in ons leven. Zo van, nou gewoon, dat geloof je gewoon. Dat het goed zit. Dat is een veeg teken. Dan is het ware geloof wel heel erg leeggelopen en verslapt; of het zou moeten wezen dat het alleen een ingebeeld en zelfbedacht geloof hebben gekend.....

2 hoe dat kan

Want er valt toch warempel wel wat over uit te leggen: hoe zijt gij rechtvaardig voor God? Hoe is dat in de wereld mogelijk? Antwoord 60. En in dat antwoord zit een scharnier. Zoals een deur om zijn scharnier van dicht open draait. Zo draait in antwoord 60 alles om de scharnier van de woordjes: nochtans God. Daarvoor zit de deur dicht, potdicht. En om die woordjes nochtans God draait de deur open. Van schuldig naar rechtvaardig, van aangeklaagd naar vrijgesproken. Want er zit een enorme tegenstelling in dit antwoord.

Kijk maar aan het begin. Daar zijn 3 aanklachten. Dat ik tegen alle geboden van God zwaar gezondigd heb. Ga maar na: ik heb afgoden gekend die God van Zijn plaats drongen; ik heb eigen zin doorgezet tegen Gods wil in, ik heb Zijn Naam misbruikt, Zijn dag ontheiligd, mijn ouders, leraren, politie afgekat, levens aangetast door wrok en bitterheid, mijn huwelijk aangetast door verkeerde begeerten, jaloers geweest op wat anderen hadden, gelogen toen het mij uitkwam, zondige begeerten gehad. Gezondigd, zwaar gezondigd. Wat ik niet mocht doen of denken of willen, deed, dacht, wilde ik toch.

En de tweede aanklacht: geen daarvan gehouden. Dus wat ik wel moest doen, denken en willen, dat deed, dacht en wilde ik niet. God geen vertrouwen gegeven, Zijn Woord niet gevreesd, Zijn Naam niet getuigd en beleden, Zijn dag niet gevuld met Godsvrucht, ouders, regering niet opgedragen aan God, anderen niet geholpen toen het kon en mocht, mijn man of vrouw niet geholpen naar ziel en lichaam, anderen niet gegeven van mijn overvloed, de waarheid niet verbreid, mijn verlangens brandden niet naar God en Zijn dienst.

De catechismus kijkt ons aan en zegt: als het voor mij kan dan toch voor u, jou ook?

Dat heb ik allemaal op mijn geweten. Maar kun je denken, dat staat allemaal in de verleden tijd. Ik heb gezondigd en ik heb er geen van gehouden. Maar is dat dan nu toch wel wat beter geworden? Kijk, een mens is altijd op zoek naar een 'anderzijds'. Zo van: aan de ene kant heb ik wel heel veel verbruid, maar gelukkig, aan de andere kant zijn er toch ook wel andere dingen te zeggen van me. Aan de éne kant, maar aan de andere kant..... Wat zegt antwoord 60? En dat ik nog steeds tot alle boosheid geneigd ben. Dus dat geldt nu, nu ik mag weten rechtvaardig voor God te zijn, nu geldt nog, tot mijn verdriet en smart, hoewel ik graag anders zou willen, dat ik nog steeds tot alle boosheid geneigd ben. Alle boosheid, alles wat in het verleden er was en in me opkwam, alles wat Gods wet verbiedt, alle boosheid nog steeds toe geneigd. Romeinen 7: het goede dat wil wil doe ik niet, het kwade dat ik niet wil doe ik wel. Ik ben

vleselijk verkocht onder de zonde. Nog steeds, dat is gebleven en dat blijft geneigd tot alle kwaad.

De Catechismus kijkt ons aan zegt, nou als het dan voor mij kan, dan toch voor u en jou ook?

Dat is het enige wat er van mijn kant te zeggen is. Wat aan mijn kant er staat voor God. Zo klaagt mijn geweten mij aan. Dus binnen in mij. Dat betekent dat het geweten ontwaakt is. Want de wet zegt dat natuurlijk over alle mensen. Het geldt alle mensen dat zij Gods geboden overtreden er geen van houden en geneigd zijn tot alle kwaad en boosheid. Maar het geweten slaapt. En als je slaapt hoor je niks. Dan kan iemand roepen bij je bed maar je slaapt verder. Slapend in een brandend huis. En nu is het het wonder Gods door Zijn Geest dat gewetens wakker geschud worden. En je gaat horen wat de wet zegt. En wat de wet buiten je zegt, gaat je geweten in je zeggen. Ontwaakt uit de doodsslaap. Slapend in een brandend huis. Totdat je ontwaakt en dan komt er maar één gedachte: hoe kom ik hier uit. Hoe word ik rechtvaardig voor God? Hoe kom ik hieruit. Uit deze angst en benauwdheid. Uit dit naderend oordeel. Want de Rechter zal het vonnis vellen en ik beef.....Ik heb niets om ertegenin te brengen.

Gemeente, bent u ontwaakt? Ben jij ontwaakt? Of slapend in een brandend levenshuis? Is de vraag uw vraag geworden? Hoe word ik rechtvaardig voor God? Want dat ben ik niet, ik sta schuldig in alle opzichten en met duizend aanklachten en er is geen verweer.

Weet u nog? De scharnier. Nochtans God. En dat staat tegenover: dus ik. Dat is het dus niet: dus ik. Zo van: ja, ik heb wel dit en dat gezondigd, maar er is toch ook wel wat goeds te melden van me, dus ik heb toch nog wel wat hoop dat..... Maar dat is er niet, dat goeds aan mijn kant. Alle fundament onder het 'dus ik' wordt weggeslagen. Daar hoef ik dus ook niet naar te zoeken en niet langer naar te streven. Geen dus ik... maar: nochtans God. Al is er niets van mij tegenover te zetten aan verweer of verdediging, nochtans God. Hij schenkt en rekent toe staat er. Je zou dat misschien kunnen uitleggen door te denken aan: 'overmaken'. Mijn rekening staat diep, diep in het rood. Maar God maakt er op over zodat ik helemaal genoeg heb om alles te betalen. God maakt het over op mijn rekening. Hij schenkt het mij en rekent het mij toe. Wat dan?

Weer drie dingen die precies corresponderen met de drie aanklachten van eerst. God rekent mij toe, maakt over op mijn rekening de genoegdoening van Christus. Ik heb tegen alle geboden zwaar gezondigd. Maar Christus heeft genoeg gedaan. Voor de zonde betaald, de zonde weggedragen. Gods toorn gedragen daarover en de straf gedragen. Dat is Zijn genoegdoening. En dan de gerechtigheid van Christus. Ik heb geen

gebod gehouden, maar Christus heeft ze alle gehouden. In volkomen gehoorzaamheid tot het einde toe. Volmaakte gehoorzaamheid. Dat is Zijn gerechtigheid tegenover mijn niet houden van de geboden. En dan Christus' heiligheid. Ik ben nog steeds geneigd tot alle boosheid, mijn hart is onrein, onzuiver, maar Christus' hart is rein, zuiver, vol van Godsvrucht, pure liefde tot God. Zijn heiligheid tegenover mijn onheiligheid.

En dat alles rekt God mij toe. Maakt Hij over op mijn rekening. Zodat het is als had ik nooit zonde gehad of gedaan maar had ik zelf alle volbracht wat Christus voor mij volbracht heeft. Rechtvaardig voor God. Helemaal en volkomen. Ik. Hoe is het mogelijk? Nochtans God. De scharnier waar het om draait. Niet dat ik enerzijds wel zonden heb, maar anderzijds toch ook wel goede dingen, maar dat ik aan mijn kant enkel aanklachten heb, en nochtans God mij toerekent wat Christus heeft. Zo ben ik rechtvaardig voor God. Zo ben ik dat vandaag, en morgen. Nooit op een andere manier geweest of gebeurd, zo. Zo spreekt God mij vrij Vast en zeker. Tegenover de roomse leer. Hoe is het mogelijk, tegenover het gedachtengoed van onze tijd. Maar vast en zeker en wonder bovenwonder spreekt God mij vrij en ben ik rechtvaardig voor God en heb ik vrede met God. En eeuwig leven, en het kindschap, en de gave van de Geest en alles!

En dat zonder enige verdienste mijnerzijds. Dus niet van mij. Bij mij geen anderzijds wat er een beetje aan bijdraagt. Niet en niets van mij. Alle verdienste is die van Christus.

En dat uit louter genade. Dus ook niet om mij. Dat God mij dit toerekent is niet om iets van mij. Ik vraag, ik zoek, ik ben serieus en daarom schenkt God dat mij. Nee, uit louter genade. Daarom kan ronduit verkondigd worden dat het ook voor u, jou kan. Want er niets nodig van u of om u waardoor God u zou rechtvaardig verklaren.

Zo ben ik rechtvaardig voor God. Of ik ben het niet. Een tussenweg is er niet: of vrijgesproken of onder het oordeel. Of vrede met God of God als toornend Rechter tegemoet. Of binnen of buiten. En waar hangt dat dan vanaf? Van het geloof.

3 waardoor het gebeurt

De Bijbel is er duidelijk over. Die in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven, maar die de Zoon van God ongehoorzaam is op die blijft de toorn Gods. Door het geloof gerechtvaardigd. Dat is dus het nut van het geloof. Het geloof heeft heel veel vrucht: leven tot Gods eer, heiliging,

leven in hoop en liefde. Maar het nut is: geloven tot behoudens der ziel. Het is geloven of eeuwig veroordeeld worden. Dat is wel nodig om te blijven beseffen. En om te weten dat dat het nut van het geloof is. Het geloof in Jezus Christus dat zorgt voor vrijspraak. Dat zegt antwoord 60 ook aan het eind: in zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem, en dat betekent: indien ik het maar met een gelovig hart aanneem. Deze weldaad geldt alleen degenen die hem aannemen met een waar geloof.

En dat wordt in antwoord 61 nog verduidelijkt. Door het geloof. En wordt er voor het geloof één woord genoemd. Het geloof neemt aan. Aannemen hoort bij het geloof, is het geloof eigen. We zeggen er dan eerst bij, wat de catechismus zegt in zondag 25, dat de Heilige Geest dat bewerkt en geeft door het Evangelie. En dan kenmerkt dat woordje 'aannemen' het geloof. Dat houdt in dat geloven tegenover werken staat. Geloven is niet iets doen wat makkelijker is dan het houden van de geboden. Want stel je voor dat God zou vragen al Zijn geboden te onderhouden, er geen van te overtreden en niet tot boosheid geneigd te zijn. Als enige manier om zalig te worden. Dan zou nooit iemand zalig worden. Maar dan wil geloven niet zeggen: nou ja, dan vraagt God wat anders, wat minder moeilijk.

Maar geloven is niet toch weer een werk, toch weer iets doen, maar juist: ophouden met werken en het laten doen. Alles laten doen door Christus. Horatius Bonar schrijft in een boekje Gods weg van vrede ongeveer zo. Iemand is van de bergen gevallen en hangt aan een rotspunt boven het ravijn. Dat kost natuurlijk inspanning. Je eigen gewicht omhooghouden aan die rotspunt. Je handen gaan kramp krijgen, je houdt je gewicht niet langer. Nu is er onder je een net gespannen om je op te vangen in veiligheid. En er word geroepen: laat los, laat je vallen en je bent veilig. En die man roept terug: dat kan ik niet. Ik ben te moe, ik kan niet loslaten, ik kan me niet laten vallen. Daar heb ik geen kracht voor. Dan denk je, die man begrijpt het niet. Te moe om me te laten vallen. Je kunt wel te moe zijn om langer vast te houden, maar te moe om los te laten.....

Dat vasthouden dat is het werken. Werken om met God vrede te krijgen. Dan zus, dan zo. Je ene hand, je andere hand ergens aan vastgrijpen om te blijven hangen. Om voor God niet weg te zinken. Daar word je zo moe van, zo krampachtig, of moedeloos. Geloven is: niet dan ergens ander vastgrijpen, maar: loslaten. Laten vallen in dat net

Christus. Dat is het. Dat is dat aannemen. Je laten vallen op Christus. Niet langer dan hier dan daar je aan proberen vast te houden, toch nog een anderzijds bij jezelf te vinden waardoor God je zou rechtvaardigen of waarom God je zou rechtvaardigen. Dat is dat aannemen: niet langer meer zelf werken jezelf rechtvaardigen, maar je laten zaligmaken, je laten rechtvaardigen.

Weet u wat wel kan: dat je dat niet durft. Bang bent je iets toe te eigenen wat je niet toekomt. Wie ben ik dat ik zou aannemen? Waarom zou ik dat mogen en wanneer? Maar dan letten we op dat woord 'aannemen'. En er staat niet nemen, maar aannemen. Het geloof neemt niet, maar neemt aan. Nemen dat doe je iets wat je zomaar vind. Het ligt op straat en je neemt het mee. Maar dan kan altijd iemand eraan komen die zegt: nee, dat is van mij, of van mijn buurman, jij mag dat niet nemen, meenemen. Maar aannemen ligt anders. Iets wat je aanneemt dat word je aangeboden. Daar begint het mee. God biedt aan. Hij biedt zegt antwoord 61 de gerechtigheid van Christus aan. Die genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus. Die biedt God aan aan zondaren. Onvoorwaardelijk, aan ieder die onder het Woord komt. Aan u, jou en mij vanavond. God biedt het aan. De HEERE wil Zijn Christus en Zijn gerechtigheid aan mij kwijt.

En dan gebeurt er iets! Altijd. Ik weiger! Ik laat merken dat ik dat niet hoef. Dat ik daar niet van gediend ben, niet om verlegen zit. Mijn geweten is nooit ontwaakt. Slaapt nog steeds. En ik wijs af wat mij redden kan. Ik wijs af wat mij het oordeel kan doen ontgaan. En ik sta eens voor God. Onrechtvaardig! Schuldig, aangeklaagd. Zonder verweer. Gevonnist. Bergen valt op ons heuvelen bedekt ons.....

Weigeren, of: aannemen. Laten zinken op Christus omdat Hij mij aangeboden word. Voor het geloof is er niets in mij wat enig goed is. Geen enkel grond in mij of om mij, maar omdat God het aanbiedt. Zou het dan niet mogen? De HEERE biedt het aan. Is dat niet betrouwbaar genoeg? Geloven is: niet meer kunnen weigeren, en op Hem laten vallen en zinken. En op dat geloof schenkt God mij Christus' gerechtigheid en rekent Hij mij Zijn genoegdoening en gerechtigheid en heiligheid toe. Spreekt God mij vrij.

Het geloof is de portemonnee waar God het geld indoet. De pot waarin God de juwelen doet. Het geloof ontvangt. Dan zou je kunnen denken dan kan in een kleine portemonne weinig geld en in een kleine pot kunnen weinig juwelen. Maar dat is niet waar. Elk geloof rechtvaardigt.

God spreekt vrij op het geloof. Ook het kleinste geloof heeft alles. Het kleinste geloof is net zo rijk als het grootste. Alleen het grote geloof beleeft het meer, ziet er meer van. Of iemand goede of slechte ogen heeft maakt niet uit voor zijn rijkdom. Hij heeft het toch alleen sterke ogen zien het meer en beter dan zwakke ogen. En hoe wordt dat geloof sterker? Door te geloven! Door het te beoefenen. Door me als goddeloze te laten vallen op Christus. En al gelovende wordt het geloof sterker. Al oefenende worden je spieren sterker. Maar je moet niet zeggen: ik wacht met oefenen tot ze sterker zijn. Je moet nooit denken: ik wacht met geloven tot mijn geloof sterker is. Nee, al gelovende wordt het geloof geoefend. Om steeds meer te zien dat God in Christus mij alles schenkt.

Amen